

- педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 48, Т. 1. С. 260–267. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/48-1-46>
6. Довгопола Л. І. Формування готовності майбутніх учителів біології до професійної діяльності засобами навчально-наукових екологічних стежок. *World Science*. Warsaw, Poland, 2018. № 7 (35). Vol. 1. С. 21–25. https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/12072018/6000
  7. Довгопола Л., Гюнґордю М. Організація екологічної освіти учнів на навчально-екологічній стежці засобами ігрових технологій. *Природничі науки: проекти, дослідження, перспективи*: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. С. 146–149.
  8. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої освіти / Упоряд. Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін; за заг. ред. М. Грищенка. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 02.04.2023).
  9. Шапран Ю., Довгопола Л., Гюнґордю М. Організація енвайронментальної освіти учнів в умовах довкілля засобами ігрових технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 3. №. 44. С. 270–276. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/44-3-43>

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН: ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ

Дробик Надія Михайлівна

доктор біологічних наук, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
drobyk.n@gmail.com

Степанюк Алла Василівна

доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
alstep@tnpu.edu.ua

Якість освіти є одним із центральних понять педагогічної науки. Вона є одним із найважливіших показників, за яким у міжнародній практиці прийнято визначати результативність освітньої і науково-технічної діяльності держави, ефективність управління нею та її інтелектуальний і науково-технічний рівень. Це також комплексна характеристика, яка відображає діапазон і рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів особи, суспільства і держави [5]. Змістовий контент оцінювання якості викладання педагога відіграє важливу роль у визначенні успіху студентів, розвитку їхніх

навичок та підготовки до майбутньої професійної діяльності. Він є одним з головних інструментів у процесі вдосконалення навчання та підвищення якості освіти в цілому. Крім того, як стверджують науковці, зростаючий інтерес до змістового контенту викладання зумовлений постійним розвитком науки та технологій, що змінюють потреби сучасного ринку праці та вимоги до кваліфікації фахівців [1].

В Україні для моніторингу цього питання діють наукові установи та центри, які займаються проблемами оцінювання якості викладання. Наприклад, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України та Український центр оцінювання якості освіти [2; 5].

Мета нашої роботи полягала в тому, щоб дослідити анкетування як засіб забезпечення принципу студентоцентризму при конструювання змісту освіти та окреслити напрями використання результатів анкетування щодо вдосконалення освітнього процесу в умовах паритетної суб'єкт-суб'єктної взаємодії його учасників.

Анкетування є одним із головних інструментів для збору інформації. Цей метод дослідження дозволяє отримати широкий огляд думок та поглядів людей щодо якості викладання та її змісту [3]. Отримання зворотнього зв'язку від здобувачів освіти шляхом проведення анкетування є необхідною умовою вирішення проблеми якості змісту навчальної дисципліни та професійної компетентності науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес. Його ми розглядаємо як засіб забезпечення студентоцентрованого підходу при конструювання змісту освіти на усіх чотирьох рівнях його конструювання. Проведений аналіз літературних джерел [3] засвідчив, що відповідне анкетування дозволяє:

1. Отримати відгуки студентів та інших учасників навчального процесу щодо якості викладання та його змісту. Це може допомогти педагогу удосконалити свої методи викладання та адаптувати їх до потреб студентів.

2. Оцінити ефективність навчального курсу та визначити його перспективність для майбутнього використання. На основі отриманих результатів педагог може внести корективи в навчальну програму та методику викладання.

3. Оцінити рівень розуміння матеріалу студентами та визначити їхні проблеми та потреби. Знаючи це, педагог може підібрати найбільш ефективні методи навчання для кожного окремого студента.

4. Встановити проблемні моменти в процесі викладання та знайти шляхи їх вирішення. Завдяки цьому педагог зможе удосконалити свої методи викладання та покращити ефективність навчального процесу в цілому.

З метою проведення експериментального дослідження ми розробили анкету «Оцінювання змісту викладання навчальної дисципліни». Здобувачі освіти, які приймали участь в експериментальному дослідженні (24 респонденти), повинні

були визначитись із судженням і зазначити одну із відповідей: «згідний»; «вагаюсь»; «незгідний». Результати анкетування наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Оцінювання змісту викладання навчальної дисципліни

Судження	згідний	вагаюсь	незгідний
1.Лекції викладача інформативні, не містять «води»	8	14	2
2.Викладач вільно відповідає на запитання студентів з теми заняття	10	11	3
3.Викладач, зазвичай, зачитує конспект лекцій («читає з листка»)	-	4	20
4. Викладач під час читання лекцій обмежується текстом підручника	-	2	22
5. Викладач може допускати помилки та неточності у висвітленні матеріалу	-	5	19
6.Викладач може підтримати обговорення тем, є пов'язаних з його курсом	14	8	2
7.Викладач пояснює значення навчальної дисципліни для майбутньої професії	4	8	12
8. Викладач наводить приклади з реальної практики професійної діяльності	15	6	3

Результати анкетування засвідчили, що на судження «Лекції викладача інформативні, не містять «води»» 58,33% студентів відповіли, що скоріше згодні і лише 8,33% вказали, що не згодні. Стосовно вільного володіння матеріалом заняття погляди студентів розділились майже порівну, проте в позитивному значенні: 41,66% і 45,83% - згодні і скоріше згодні відповідно. 83,33% студентів підтвердили, що викладачі не «читають з листка» свої лекції, а 91,66% - викладачі не обмежуються текстом підручника. Для 79,16% студентів викладач не допускає помилки і неточності у викладі матеріалу. На питання щодо можливості педагогом підтримати обговорення тем, не пов'язаних з його курсом студенти відповіли, що 58,33% згодні з цим твердженням і лише 8,33% відповіли, що ні. Стосовно практичного застосування знань з предмету, а саме питання: «Викладач пояснює значення навчальної дисципліни для майбутньої професії» та «Викладач наводить приклади з реальної практики професійної діяльності» 50% студентів відповіли, що згодні з першим твердженням та 62,5% – згодні із другим.

Таким чином, можна зробити висновок, що студенти, загалом, задоволені змістом викладання навчальних дисциплін, однак більше уваги науково-педагогічним працівникам потрібно приділяти питанню висвітлення значення теми заняття для майбутньої професії. Тобто доцільно більше уваги звертати на реалізацію контекстної технології навчання.

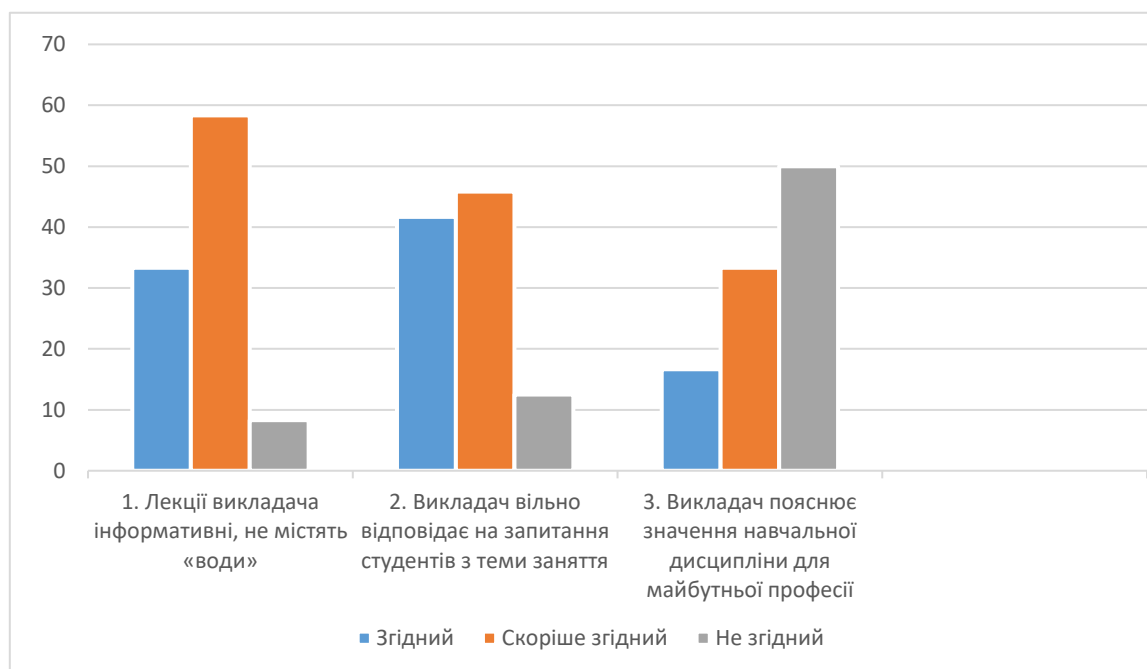

Рис. 1. Топ 3 найважливіших змістових характеристик навчальної дисципліни

З метою визначення найважливіших, на думку здобувачів освіти, змістових характеристик навчальної дисципліни, ми провели ранжування суджень щодо якості їх змісту. У Топ 3 найважливіших змістових характеристик ввійшли такі:

1. Лекції викладача інформативні, не містять «води».
2. Викладач вільно відповідає на запитання студентів з теми заняття.
3. Викладач пояснює значення навчальної дисципліни для майбутньої професії.

Отже, анкетування може бути корисним інструментом для оцінювання змістовної складової викладацької діяльності педагога та вирішення проблем, пов'язаних з якістю навчального процесу. Запропонований зміст анкет можна використовувати для моніторингу якості викладацької діяльності у навчальних закладах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Використання комп'ютерних інформаційних технологій для розвитку творчої конкурентоспроможної особистості в умовах оновлення змісту освіти. На Урок: веб-сайт. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-komp-yuternih-informaciynih-tehnologiy-dlya-rozvitku-tvorcho-konkurentospromozhno-osobistosti-v-umovah-onovlennya-zmistu-osviti-134293.html> (дата звернення: 25.03.2023)
2. Інститут педагогіки НАПН України: веб-сайт. URL: <https://undip.org.ua> (дата звернення: 25.03.2023)
3. Про анкетування учасників освітнього процесу в інституті політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/2021_Pro_anketuvannia.pdf (25.03.2023)

4. Степанюк А. В., Грубінко В.В. Педагогічні умови забезпечення якості освітньої діяльності вищого навчального закладу на інституційному рівні. SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS 2015 (Humanitary sciences: 6. Pedagogy). Vol. 2 Vienna (Austria): Publishing Center of The InternationalScientific Association “Science & Genesis”, Prague, Czech Republic, 2015. P. 33–39.
5. Український центр оцінювання якості освіти: веб-сайт. URL: <https://testportal.gov.ua> (дата звернення: 25.03.2023)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК

Карабін Оксана Йосифівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
karabin@tnpu.edu.ua

Гром'як Мирон Іванович

кандидат фізико-математичних наук, декан фізико-математичного факультету,
доцент кафедри математики та методики її навчання, Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
ghromjak@tnpu.edu.ua

В умовах цифровізації освітнього процесу у вищій школі з'являються нові можливості керування освітньою діяльністю майбутніх фахівців комп'ютерних наук, зміцнення інтелектуального та надбання наукового рівнів, формування фахової майстерності, розвитком професійної компетентності. Професійна компетентність майбутніх фахівців комп'ютерних наук базується, передусім, на мотивації, зумовленості досягнення запланованих результатів, трансформації для переходу суспільно-соціальних дій в площину самостійної професійної діяльності та успішного збагачення новими знаннями, вміннями, компетенціями, видами і способами діяльності. Саме виділення майбутньої професійної діяльності стає основним чинником, важливою умовою професійного росту майбутнього фахівця, основою на нероздільній цілісності, взаємовпливах, взаємозв'язках учасників та складових такого процесу через розвиток думки і вдосконалення дії, пізнання як збагачення особистісних знань та вмінь, подолання труднощів для формування професійних навичок.

Надбання професійної компетентності мотивує входження та оволодіння майбутніми фахівцями комп'ютерних наук різних видів цифрових технологій та інформаційних систем шляхом нагромадження особистісного досвіду до безперервного удосконалення процесу професійного зростання, самостійного саморозвитку, здобуття знань, вмінь і навичок до роботи в сучасному цифровому суспільстві. Його основною перевагою є можливість трансформувати власну діяльність на розвиваючу й особистісно-орієнтовану освіту, добирати і здійснювати послідовність операцій та дій на формування професійної